صحیفه (۱) (سال دوم) شماره (۳۱)

قیمت سالیانه
در السلطنه کابل ۷
روپیه کابلی
در اطراف داخله مملکت
۱۱ روپیه کابلی
در خارج مملکت
۱۳ روپیه کابلی
(به هر هفته یکبار)
(نشر میشود)
قیمت یک نسخه آن
در کابل ۸ پیسه میباشد
(اوراقی که درج نشود
(اعاده نمیشود)

امان افغان

۱۳۳۷ ع

(سر محرر)
(پاینده محمد)
(فرحت)
اداره خانه
ده افغانان کابل
(همه امورات تحریریه)
(به اداره خانه)
(بنام مدیر)
(فرستاده میشود)

(دوره امن و امان پاینده باد)
(فرحت افغانستان پاینده باد)

تاریخ شمسی ۲۲ حوت ۱۳۰۰ شمسی مطابق ۱۳ رجب المرجب ۱۳۴۰ قمری
تاریخ انگریزی ۱۳ مارچ ۱۹۲۲ عیسوی

(وما علینا الا البلاغ المبین)

(تقاضای سیاست اسلام ، بامادهٔ)

(نهضتیه عالم شرق)

ای علمای دین ! ای راه روان شریعت غرای ختم المرسلین (ص) شما که بتاج کرامت (العلمای امتی کانبیا بنی اسرائیل) از حضور ختمیت ظهور سر فراز گشته اید . یا بحکم (العلماء وارث الانبیا) بمسند وراثت نشسته ، اینقدر ترک فرض منصبی خود گفتن خلاف قاعده قدر دانیهای عنوان نیست ؟ بهتر است فرض منصبی شمارا تفصیل دهیم :- تا بدانید که غرض ما از این جسارت خدا نخواسته تجری یا ایهام نیست بلکه مقصد ما اجرای وظیفه وراثت ذمت خویش است چرا موضوع اخبار خبر دادن است وخبر کردن در هر اس شرط .

بعثت (انبیا علیهم الصلوة والسلام) برای ارشاد جهال انسانیت و اجرای فرمان (ماخلقت الجن والانس الا لیعبدون) بود . تا عالم بشریت بکیفیت خلقت خود دانسته بعبادت خلاق خویش قیام نمایند و این امر به سه صورت اجرا پذیرست : اول بدلایل نقلیه عقلیه مثبت بماده ، باصحایف منزله سماویه ، وبراهین واضحه عقلیه ، ثانیا

باتجاوز تانئاً جهاد فی سبیل الله تو برحقانیت نموده اعلای کلمة الله میفرمودند .

اینست باعث موریث واینست فلسفه مأموریت شما از حد انصاف نباید گذشت گذشته از آنکه منکرین بسوی دین حق ترغیب شوند هیچ نمانده که اهل دین از راه یقین برگردند زیرا دایرهٔ احکام واخبار (قرآنی) واحادیث (نبوی (ص) تنگ گرفته شد وفهم معنی آن منحصر بدانش معدود چندی نموده شد تأویلات واجتهادات بند فرموده شد . بدیهیست اگر چنین سخت گیری در اجتهاد نمیکردند البته هر کس تمسك بحدیث و آیت جسته برای خود راهی مقرر میکرد ، و شریعت های غیر متعدد احداث میگردید اما اکنون بعضی برخلافیهای در بین علمای جدید وقدیم اسلام رخ نمون است که اگر بعلاج واصلاح این ماده های مضره جهد بکار نرود مآل کار وجود شخص اسلامیت از هیجان ریح نفاق رخت هستی بدیار عدم خواهد کشید. از صفحات تاریخ اسلام روشن است :— در هر عصریکه رعایت امور دینی در ملت اسلام مرعی بوده بکمال روز افزونی به ترقیات مادی ومعنوی نایل گردیده‌اند وهر قدر که ساغر بیدینی بگردش آمده هماندر خود را مخذول وسرگردان دیده اند .

یك نظر بگذارشات صدر اول و رقبای نامتعدد شان منصفانه باید افگند تا شاهد قول ماشق نقاب فرمایند :— که پیشوایان عظیم الشان ماباوصف نداشتن الات مکمل حربیه ، وضعف قوای عسکریه بیپاهای پیاده ، وشکم های گرسنه بامداد کدام قوالوای شان و شرف مارا بکرهٔ ارض بلند نمودند ، چون خوب دقت کنیم غیر از مسئلهٔ رعایت دین وداراثیت یك مذهب وشریعت متین هیچ دریافت نمیتوان کرد زیرا پابندی دین باعث تزئید حسن اخلاق است وحسن اخلاق سبب استحکام رشته اتفاق . این سخن بی بیان روشن است که (آری باتفاق جهان میتوان گرفت) امروز از برخلافیهای مذهبی یعنی نفاق خانگی کار بجائی رسید که سجده گاه مسلمین از دست رفت وکاخ خلافت اسلامی بتاراج شکست .

ایا این لکهٔ عبرت که بدامن ناموس باشرافت اسلام نشسته کم حرفست ؟ آیا روز باز پرس ماوشما ازاین مسؤلیت مرفوع القلم خواهیم بود ؟ تا کی بخواب خرگوشی باشیم ، وتا چند سر اپایك چشم وگوش و باید دست وزبان شورانید وخود را از شکنجه این بشرفیها وارهانید (کنون که امکان گفتار هست) بکوای برادر بلطف وخوشی (که فردا چو پیك اجل در رسد) بحکم

ضرورت زمان در کشی) ای حکمای نبض شناس اسلام . تا قوای مریض شما یکقلم تحلیل نرود بتشخیص باید پرداخت . ونسخه های معاجین افلاطونی . ومفرحات مقوی از طب اکبر (فرقانی) ومخزن احادیث (نبوی ص) استخراج کرده باید ساخت که هنوز کار از دست ودست از کار نرفته بلکه معلومات جدیده و ترقیات کثیرهٔ عالم بشر اینقسم سندات قوی بدست شما داده که اگر فرصت از دست نرود چراغ برق (الف لام میم ذلك الکتاب ولاریب فیه) بکره ارض روشن خواهد شد واز معمای (لارطب ولا یابس الافی کتاب مبین) اعجاز قرآنی وحقیت دین اسلامی مبرهن .

ورنه بترسید که فرمان قضا جریان (ان یشاء یذهبکم ویات بخلق جدید) زوال نعمت شمارا اعلان فرماید .

بهتر است که (علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد) یعنی تا بیچاره نگردید چاره کار باید فرمود . وتا محروم میراث نشوید حق وراثت بجا باید نمود . چاره جز این نیست که فقهای کرام مذهب اربعهٔ اهل سنت جماعت . وعلمای عظام اثناعشریه مذهب امامیه . واشخاص صاحب درایت قادیانی، وهابی معتزلین دهری نجری وهکذا انجمنی بجم غفیر تشکیل باید داد وهمچنان که در ابتدا باجماع امت باب الشهادة مسدود شد اجماع نموده قفل خزانهٔ دین را بکلید الصاق (افلایتدبرون القرآن ام علی قلوب اقفالها) باید کشاد . وخود را وبرادران مسلمان خویش از شکنجهٔ عقاب (افتؤمنون ببعض الکتاب و تکفرون ببعض) نجات باید داد .

صورت این انجمن وفاق مسکن که انشاءالله تعالی (بزیر سایهٔ مرحمت پیرایهٔ اعلیحضرت غازی نوجوان اسلامیت پرور مان که ذات شاهانه شان یگانه غمخوار اسلام . واسلامیت اند) تشکیل می یابد کدام است ؟

بلی ! بعد از اجتماع علماء. وانعقاد مجلس مذاکرات بطور منصفانه . و برادرانه شروع میشود . دعاوی اختلاف را احکام قرآن واحادیث نبوی (ص) فیصله میکند قاضی . وهمه مشایخ کبار طرق اربعه جمیعی قدامهم میباشند . بدون تصدیق . و امضای مشایخ عظام . واولیاء کرام رحمة الله تعالی علیهم اجمعین هیچ فقره نقلی یا دلایل عقلی را کسی مسند و صحیح گفته نمیتواند .

سپس که به تجویز . و امضای این پیش وایان یك مذهب حنیف ویك شهراه مستقیم مختار شد . باجماع امت دروازه اجتهاد صریحاً بعد اولی مسدود می گردد .

به نتیجه آن ، اختلافات لفظی که غالباً خانه براندار عالم اسلام است برکنار میشود ، معشوقهٔ حریت ادای اتفاق در کنار می آید ، طرز اخوت بمصداق (انما المؤمنین اخوت) روی کار می گردد ، به نیروی بازوی این برادران همدین یکدل حقوق غصب شده ، ناموس های برباد رفته ، شرافت های پامال گشتهٔ مان بدست می افتد آفتاب حقانیت از مشرق طالع طلوع میکند ، شب تاریک عالم اسلام را شعشهٔ جمال انورش بمؤداء (یخرجهم من الظلمات الالنور) مبدل بروز روشن می گرداند. پس درین وقت

(دشمن آتش پرست باد بیمارا بگوی)
(خاك برسر کن که آب رفته باز آمد بجوی)
(و السلام علی من اتبع الهدا)

(ضیافت)

قبلاً ازورود سعادت آمود فقاهت و درایت بنیان آقای اعتلاء الملك ، سفیر دولت علیه ایران بدارالسلطنه کابل ، در مجله (امان افغان) اطلاع داده شده بود اکنون جریده موصوفه می خواهد که از ضیافت باشان وشوکت که دریك شب پرمسرت در وزارت جلیله خارجیه (جهت آن ذات محترم) ترتیب یافته و تماماً سفرای محترم دول خارجیه که بکابل مینومشا کل اقامت دارند درین ضیافت دعوت شده بودند بحضور قارئین باتمکین معلومات مختصری عرض کنند درشب دوشنبه ۱۸ جدی که یکشب مسعود ، ویك لیله محمود بود تماماً تالار فرحت آثار وزارت خارجیه ورنده باشکوه آن باچراغ های الکتریك تنویر یافته وبگل های مصنوعی خوش رنگ بس قشنگ مزین گردیده بود بطرف غربی تالار بیکطرف نشان شوکت نشان شیر و خورشید که نشان رسمی دولت علیه معظمه ایرانست و بطرف مقابل آن نشان ذیشان محراب ومنبر که نشان دولت متبوعه سنیه افغانستان است آویخته شده بود این دونشان باشوکت وشان درشب فیروزی نشان بمدعوین آن محفل ، مسرت اتحاد این دولت معظمه اسلامیه را علانیه نشان میداد .

اعلیحضرت شهنشاه جم جاه ایران پناه یك نشان شیر وخورشید درجه اول دولت علیه سنیه ایران را بذات عرفان صفات حضرت سردار اعلی وزیر امور جلیله خارجیه ، ازطرف دولت علیه خویش اعطاء ومرحمت نموده وبواسطه سفیر محترم بذات اشرف عالی وزیر خارجیه تقدیم کرده بود ، دران شب فرخنده کی کوکب

حضرت آقای دربر روشن ضمیر آن نشان ذیشان را که اعلیحضرت شهنشاه جم کلاه ایران بذات محترم عطا فرموده بود زیب سینهٔ عرفان دفینه خود نموده خیلی فخر ومباهات میورزید .

(بلی باید فخر و مباهات بورزد زیرا که باعث این اتحاد واتفاق یگانه ذات شوکت سمات اعلیحضرت غازی و این شخص محترم گردیده اند)

از قراریکه اداره عاجزانهٔما معلومات حاصل داشته است آن شب یک شب خیلی باشکوه بوده است ، تاریخ افغان وایران هیچ مثال آنرا بیاد ندارد که سفیر دولت علیه ایران بدربار شوکت مدار دولت فخیمه افغانستان حضور اتحاد نشور داشته باشد واین اولین بار است که سفیر محترم دولت اسلامیه دوست همجوار ما بدربار کابل تشریف آورده وابرهای مظلمه تیره و تار نفاقرا که سرتاسر بر افق این دو دولت علیه کشیده بود زایل ساخته است

دوستان عالم اسلام قدر این اتحاد واتفاق این دودولت باعظمت اسلامیه را میشناسند که برای آتیهٔ اسلام چه ثمره های نیکو دربر دارد وچشمان دشمنان را این اتحاد واتفاق درخشانیده و لرزه براندام شان انداخته است حالا باید آن کسانیکه درنفاق اندازی وشقاق سازی مابین اسلام و خصوصاً این دو دولت برادر وهمجوار جد وجهد داشتند و خود را تا یکدرجه کامیاب میشماریدند بدانند وبفهمند که اسلامیان هیچگاه از هم جدا شدنی نیستند .

(آب گر صدپاره گردد باز باهم آشناست)

نطقی که در سر میز طعام حضرت اجل افخم وزیر امور جلیله خارجیه وآقای اشرف عالی اعتلاء الملک سفیر دولت علیه ایران و جناب احمد اکرم کنسل اناطولی وجناب سفیر فوق العاده حکومت ملیه شورائیه اسلامیه بخارای نوجوان آزاد نموده است ، ذوات محترمیکه شامل آن محفل مبارک بودند صمیمیت و اتحاد غیر قابل انفکاک این دولت و حکومت های اسلامیه را حس کرده باشند اگر ماخواهیم که لفظاً نطق های این ذوات مبارکرا عیناً بنویسیم جریده عاجزانهٔما گنجایش آن را ندارد .

این نکته را هیچگاه ملت افغان وتاریخ افغانیان فراموش کرده نمیتواند کهیگانه بوجود آورنده این اتحاد واتفاق ذات ملکوتی صفات اعلیحضرت غازی (امیرامان الله خان) غیور است ازروزیکه این پادشاه نوجوان جوانفکر برتخت نشسته همه مصیبت های عالم اسلام را سنجیده ودردهای آنرا حس کرده است و آنچه

خدمت که درین راه نموده است بدون بیان عیان است : افغانیان غیور قدر این پدر شاه شهید مجید و این اولی الامر سعادت آمال حمیده خصال خویش را که وجود مبارک شان برای ملت افغان باعث شرف و شان گشته میشناسند و تقدیر میکنند

جریدهٔ امان افغان اگرچه میخواهد که درباب اتحاد و اتفاق عالم اسلام علاوه ازین دیگر مفکوره عاجزانه خود را اظهار سازد ، ولی چون جریده گنجایش آنرا ندارد در شمارهٔ آینده خود یک قصیده برجسته جناب مستغنی صاحب را که یگانه شاعر شهیر افغانست و جهت خیر مقدم سفارت محترم از طبع روان خویش فرموده و حسیات نیک نیات ملت افغان را تفسیر نموده اند درج صحایف خویش نموده ختم کلام را بدعای سلامتی وجود مسعود اعلیحضرت غازی نموده میگوید ـ زنده باد اسلام پاینده باد اتحاد افغان و ایران

(انعقاد مجلس وداعیه)

روز دوشنبه اول برج حوت محفل وداعیه بجهت بازدید یکدسته ثانویه طلبای افغانیه عازم اوروپا . در قصر سعادت حصر (استور) منعقد گردید وزرای عظام و مدیران نامدار و صاحب منصبان عالیمقدار و اولیای اطفال و غیره اعزه که از طرف وزارت جلیله معارف اطلاع یافته بودند در مجلس مذکور حضور بهم رسانیدند ، همینکه ذات ستوده صفات اعلیحضرت همایونی بقدوم میمنت لزوم خویش مجلس را مشرف ساختند و به مراحم پدرانه فرزندان معنوی خود را نواختند عبدالقادر خان یکی از هیئت تعلیمیه اول بقرائت چند آیهٔ شریفه قرآنیه مجلس را افتتاح نمود بعد ازان طالب العلمی عبد الغنی خان بکمال متانت برپا ایستاده نطق ذیل را ایراد فرمود :ـ

هزارها حمد میگوییم خدائیرا که انسانرا بشرف فاعل مختاری نواخته وازین جهت استحقاق ثواب یا جزای عقاب را بیقین باکسات او مربوط کرده، درودها میخوانیم مر پیغمبری را که راه های رسیدن بصواب یا پرهیز کردن از عقاب را برای پیروان خود ارشاد و ایضاح فرموده صلی الله علیه وسلم امابعد توجهات همایونیه اقدس شاهانه را که در تهیه اسباب ترقی و اعتلای وطن مبذول داشته اند از صمیمیت تشکر کرده عرض میداریم که از روزیکه برادران محترم ما بحکم آیهٔ کریمه (فانتشروا فی الارض وابتغوا من فضل الله) روانهٔ اوروپا گردیدند هرچند از یکطرف خیلی مسرور بودیم که از اولادهای خود وطن جهت تحصیل تهیه کردن اسباب ترقی وطن بخارج میروند اما ازطرف دیگر که چرا خود ما اصالتاً در جملهٔ

اونها شامل نبودیم واز هم چنین نعمت باشرف محروم ماندیم. یك گرفتگی و خفقان فوق الطاقه باخودها احساس مینمودیم خصوصاً که حسن اداره گذاران برادران خود را در کاغذ های شان خواندیم واز ملاحظه جریده اتحاد مشرقی وروزنامهٔ افغان مطالعه نمودیم که بچه آرامی واستراحت ورفاهیت ودلجمعی بتحصیل علوم وفنون مصروف اند اچه عرض کنیم که درین اوقات بکدام یك آرزو داشتیم که باین شرف تحصیل ما نیز فائز المرام گشته وخدمات صادقانه را برای دولت وملت وطن خود بعمل بیاوریم . امروز که از مهربانیهای موفورهٔ ملوکانه عقده های زحمت فزای آرزو وتمناهای مان بازشد بنعمت مقدسهٔ و آخرون یضربون فی الارض ویبتغون من فضل الله وانه اوروپا گردیدیم نمیدانیم شکر آنرا چگونه ادا سازیم حقیقتاً ما فدویان اگر جان خودها را فدا کنیم نمیتوانیم شکر این ماموریت محتشم وذی افتخار خود را ادا نمائیم یا این معرفت خیلی ذی قیمت پادشاه معرفت خواه را بنوعی از انواع مکافات دهیم با اینهمه عقیدتمندانه عرض مینمائیم که راه وصول این مقصد اعلی زندگی خودمان را نه بقدم بلکه بدیده دوان دوان خواهیم پیمود یعنی هیچ یك شی وکیفی را تلف نخواهیم کرد که ازان برای بهبود وطن نظری یا عملی استفاده نکنیم ، کوشش ما در حصول مقصود همان درجه سرعت وجدت را مالك خواهد بود که شوق وذوق اعلیحضرت مقدس خود را در تهیه کردن اسباب ترقی وتمدن وطن بچشم سر مشاهده میکنیم اینك باشهریار دیانت مدار وپدر غیور تاجدار خود همان عهد را تازه میکنیم که برادران محترم ما چندی پیشتر حین رفتن شان بسته بودند یعنی جادهٔ رسیدن بمطلوب خود را بقدمهای متین افغانی وباعقاید راسخ اسلامی خواهیم پیمود وتا گوهر مقصود را از بحر عمیق اوروپا بعرق ریزی جبین اسلامی بچنگ نیاریم لمحه نخواهیم غنود شرف اسلامیت وافغانیت را همیشه ملحوظ خاطر خواهیم داشت وحفاظت این جوهر مقدس را فریضهٔ نخستین خود خواهیم پنداشت دلهای پراز آرزو وچشمهای نگران هم وطنان عزیز خودها را همه وقت سرور ونور خواهیم رسانید غیرت میکنیم که در عرصهٔ کم کار بسیار نموده بوطن رجعت نمائیم وغم والمی را که مفارقت مان در دلهای پدرها مادرها برادرها وکافه اولاد وطن احداث نموده انشاءالله فراموش نکرده همت میکنیم تا باوضاع خوب واطوار مرغوب غم والم بی سروسامانی حاضره اهالی وطن مارا بسرور وحبور تبدیل نمائیم باقی نطق عاجزانه خودم را بدعاگوئی عمر وافزونی اقبال اعلیحضرت اقدس خاتمه داده بصدای مراسم وداعیه مختصراً میگویم که باز امید پابوسی ترا از حق امید والتجا داریم زنده باد پادشاه ترقیخواه

وطن خواه افغانیان امیر امان الله خان ...

بعد از اختتام نطق مذکور ، شهنشاه معارف پناه اعلیحضرت اقدس همایونی نطق بسی مؤثریکه مشتمل بر نصائح پدرانه واندرز مشفقانه بود ایراد و بیان فرموده

بساعت ۱۲ $\frac{1}{4}$ مجلس وداعیه صورت انجام یافته موازی سی نفر طلبه با یکنفر نگران وجناب مستطاب آقای حاجی میرزا محمد اکبرخان قونسل بمبئی وعالیجاه صداقت همراه آقای عبدالعزیز خان نمایندهٔ تجارتی لندن بسواری موتر جاده پیمای صوب مقصود گردیدند (امان افغان) ازین عرفان پرور بهای ذات معرفت صفات شاهانه اعلیحضرت غازی پادشاه دل آگاه خویش جمیع ترقیخواهان وطن را تبریکات فوق العاده داده از خداوند بیمانند زیر سایهٔ ترقی پیرایه اش کامیابی هیئت محترمهٔ موصوفه را خواسته آرزو دارد که باقی افراد وطن نیز درین عصر ترقی حصر اعلیحضرت جوانبخت غازی پدر نوجوان افغان بشرافت های فوق العاده نایل آیند .

جریده محترمه (اصلاح)

منطبعه خان آباد که جدید قدم بعرصهٔ مطبوعات گذاشته است (امان افغان) باندارج ایجنساله تمکینش قارئین با تمکین خویش معرفی مینماید : —

خداوند تبارک وتعالی برای درست کردن معاملات دینی ودنیوی ملت اسلام در کلام پاک خود احکام مکملی عطا فرموده است — از آن احکام الهی یک امر مقدس اصلاح نیز ظاهر میگردد ،

پابندی همین احکام الهی برای رفع مرض مهلک بغض ، عناد ، کینه و فساد یک دوای شافیست . اگر نسخه مجرب اصلاح در میان نمی بود وتدارک مرض بهمین طرز نمیشد ، از اختلافات جزوی ، عناد بدرجهٔ ترقی میکرد که صدها سال تخم نزاع باقی و از این تخم منحوس فلاکت در قوم جاری وطاری میگشت وخرابی های بی نهایت پیدا می نمود ، چنانچه تاریخ عرب قدیم شاهد این قول است ، همیشه اختلافات جزوی ، پیش خیمهٔ جنگ های صدساله شان گشته واز سبب خانه جنگی های خود فرصت برای درستی و آبادی شان دست نمیداد همیشه مصروف بیخ کنی خود بودند و نمیتوانستند که بیک مرکز متحده جمع شده خود را در اقوام عالم ممتاز بسازند وقتیکه ذات بابرکات سرور کائنات مصلح اعظم یعنی محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم درین بزم هستی رونق افروز شدند ومطابق احکام الهی تنبیه آن قوم جاهل را فرمودند و آن شیدائی های راه جهالت را از کلام معجز بیان ربانی مستفیض ساختند وآیات قرآنی (انما المؤ منون اخوة فاصلحوا بین اخویکم) را

ذهن نشین‌شان گردند از آن نسخه مجرب این بود که قوتیکه سابق برای تخریب خود شان صرف میشد برای مقابله اعدا اسلحه موثر ثابت گشت .

چنانچه از همان اصلاح بود که دین مبین اسلام به‌سرعت فروغ یافته از اندلس تا هند همه‌را زیر نگین ساخت برای مورخین مدبرین یوروپ ازین ترقی های اسلام یک حیرت و استعجاب دست میدهد که آیا آن کدام قوت برقی بود که بادیه‌نشینان عرب‌را در مدت قلیل آقای قیصر و کسری ساخت .

برادران من این از همان اصلاح بین المسلمین بود ، که دین مبین اسلام را باوج رفعت رسانده بوده !

وا آسفا چون اصلاح از مسلمانها کم شد و قوت متحده در صرفیات و منازعات بیجا آغاز نهاد . حالت فلاکت برسرشان حاضر گردید که نتیجه بدیهی این عمل شنیع است مطابق قول یک شاعر مشهور (دید بغداد انچه روما هم ندید) این نتیجه عدم تعمیل همان آیه کریمه بود که آن مرکز علوم و فنون و آن مظهر شوکت اسلامی ، و آن پایه تخت قدیم اسلام ، از دست تطاول تاتار بخاک برابر گردید ، و عظمت دیرینه از دست شان رفت ؛ چنانچه اندلس را که مسلمانها بزحمات شش صد ساله منبع کمال ساخته بودند از عدم توجه بهمین آیه کریمه دوچار هلاکت و زوال گردانیدند .

این هم سبب اصلی عمل نکردن همین آیه کریمه بود که امیر تیمور سلطان یلدرم را درقید قفس انداخته قوت اسلامی خودرا ضعف رساند ، و راه ترقی اسلام‌را از سر زمین یوروپ مسدود ساخت ، و در زمانه موجوده اگر فیمابین ترکها و عرب اصلاح میبود امروز خلیفة المسلمین باین مصیبت گرفتار نمیشد و حالت اسلام اینقسم زبون و خوار نمیگشت که ماوشما می بینیم .

این نتایج ، عمل ناکردن برهمان آیه کریمه است که خمیازه اورا میکشند ، و میبینند رفته رفته نوبت باینجا رسید اسلام که طرهٔ امتیاز او همیشه این بود هرفردیکه درحلقهٔ اسلامی داخل میشد تفاوت و امتیاز و بیگانگی بکر نداشتند ، همه افراد شکل مساوات را گرفته درحلقه اتحاد دست بدست میبودند ، و درهر حالت شریک همدیگر میشدند ، امروز به تفرقه های گوناگون ، اقوام ، نسل ، بلاد منقسم شده شیرازهٔ اتفاق خود را بورق های نفاق تنبلی ، عیاشی ، پراکنده کرده خودرا نزد اعدا خوار و بی اعتبار نموده اند زطبیعت است که بایدشود ذلیل هرملتی که راحتی و عیش خو کنند

چون تبدیل حالت به عمل است ، نتیجه عمل نیک همیشه مسرت و نتیجه عمل بد مذلت است و برای هر قوم و ملت اسباب خوب باعث عروج و اسباب خراب موجب زوال شان میگردد — و تمام موجودات این طور عمل قدرت تا روز قیامت جاری خواهد ماند —

اگر مشیت ایزدی به بهتری یک قوم میرود برای او یک سری عنایت میکند که صاحب فهم ، دیندار ، جفاکش ، ملت پرور باشد و بدینه همان سر ، شیرازهٔ زمم پراکندهٔ قوم را متحد و جهالت آن را بنور عرفان مجلی ساخته صاحب علم وفن و اخلاق حمیده نموده اورا پس بجمله اقوام معزز دنیا میرساند —

مرد بزرگ باید و عزم بزرگتر
تا حل مشکلات به نیروی او کنند

چنانکه بما همچنین یک سری که ذات خجسته صفات اعلیحضرت ترقی خواه معارف پرور شان است مرحمت فرموده شکر این نعمت عظمای حضرت الهی را ما ملت افغان به هیچ زبان ادا کرده نمیتوانیم که درینوقت قحط الرجال اینچنین سری را بامارت ما عنایت فرمودند که برای ترقیات علمی و رفاهیت و بهبود ما شب و روز کوشان بوده از حالت جهالت و فلاکت مان نجات میدهد چنانچه درین کم زمان نتیجهٔ اورا دیدیم الحمدلله ثم الحمدلله —

حوادث خارجیه

عالم اسلام

(نطق وزیر مختار فوق العاده افغانستان)
(در دربار اتلی)

همعصر محترم اخبار (فتی العرب دمشق) از یک تار برقی روما « پایتخت ایطالیا » حکایت میکند که بتقریب افتتاح سفارت خانه دولت علیه افغانستان در رومة الکبری یک جلسه نهایت شانداری انعقاد یافته شرف شمولیت از مسلمانان روما و سفراء دول و سفیر ترکیه « عثمان نظامی پاشا » وغیره اعیان و اکابر ایطالیا استحصال نموده درین محفل عالی جناب جلالتماب شیر احمد خان وزیر مختار و سفیر کبیر افغانستان متعینه دربار ایطالیا نطق غرای را بیان فرموده ذیلاً اینچنین امیدی را اظهار نمودند که اکنون مسلمانان عالم در پی این امر افتاده اند که عظمت و شوکت رفته شان را دوباره حاصل کنند و در طی کلام خود تمنای فلاح و بهبودی اسلامیان را ابراز نمودند

حضرتلری سفیر صاحب ترکیه بجواب آن تقریر غرای ایراد فرموده ضمناً گفتند که مناسبات ترکیه بهمراه مملکت افغان ودیگر ممالک اسلامیه برچنان اساس محکم

دینیه و ادبیه قائم است که کاهی تصور انقطاع آن متصور نیست و عنقریب آن افغانستانیکه خودرا از غلامی و اسارت وارهانیده وامروز در نقاط مهمهٔ اروپا اهالی آن بغرض نشاندادن خصائل حمیده وافعال شجیعانه خود، قدم میزند انشاءالله مستقبل خودرا بصورت ترقی و بهبودی نشان خواهد داد — بعداز اختتام تقاریر فوق، جناب سفارت مآب سفیر صاحب افغانستان اعتماد نامهٔ خودرا که از طرف دولت علیه افغانیه نسبت بسفارتش داده شده بود بحضور پادشاه ذیجاه ایطالیا تقدیم نموده اظهار داشت.

افغانستان بلحاظ قیام وازدیاد تهذیب و تمدن مساعیات خودرا روی کار آورده و درین باب دقیقه را فرو نخواهد گذاشت — من، سفیر افغانستان، برین امر فخر میکنم که جهت ارتباط مناسبات دوستانه و تعلقات محبانه مابین دولت علیه افغانستان ودولت بهیه ایطالیا نامزد و مفتخر شده‌ام و انشاءالله در ازدیاد اینچنین روابط کوشش وسعی بلیغی خواهم نمود «منصور»

(کابینهٔ جدید ایران)

مطابق تلگراف واصله لیله ٤ دلو آقای مشیرالدوله، وزرای خودرا بقرار شرح ذیل معرفی نموده اند —

رئیس الوزراء و وزیر داخله آقای مشیرالدوله
وزیر جنگ — آقای سردار سپه
وزیر خارجیه — آقای حکیم الملک
وزیر عدلیه — آقای سردار معظم
وزیر معارف و اوقاف — آقای نیرالملک
کفیل مالیه — آقای مدبرالملک
وزیر پسته و تلگراف آقای اعتلاء السلطنه
وزیر فوائد عامه و تجارت و فلاحت — آقای ادیب السلطنه (گلستان)

وضعیت هندوستان

بعدازاعلان تعطیل تحریک عدم تادیهٔ مالیه والتوای تحریک نافرمانی متعرضانهٔ قوانین انگریزی — تمام ولایات هندوستان باحکام مهاتما گاندهی عمل پیرا شده، از فعالیت خاصانه دست کشیدند، مگر ولایت بنگال وضعیت سیاسی خودرا مستحکم داشته، تصمیم نموده که برقرار دادهای جلسه کیته، فعال کانگرس منعقده بردولی کار پیرانه شود، بلکه یک وفد خودرا به بردولی پیش مهاتما گاندهی روانه نماید، تا که درباب وضعیت بنگال ازجانب فعالیت کارکنان کانگرس و خلافت کانفرنس پیدا شده، بحث نماید — تاتصفیه بحث ولایت مذکور برقرار دادهای کیته فعاله مثل دیگر ولایات عمل پیرا خواهد شد

همچنان کمیته خلافت کانپور بواسطهٔ تلغراف مرکزیه خلافت کانفرنس را خبر داده که باید خلافت کانفرنس باوجود فیصله مهاتما گاندهی یا کانگرس به تمام فروضات تحریک ترک موالات کار بند نماند تازمانیکه مسئله خلافت تصفیه شود — (پاینیر)

(امداد امریکا)

بسا ازمقتدرین ومدبرین امریکا بنام

هندیان بامضای خود یك اعلان شائع نمودند که ریاستهای متحده امریکا دست اتحاد را بسوی آن اقوام دراز کرده است که نسبت بحصول آزادی خود سرگرم مساعیاند وافواج ما (امریکا) هم که داخل محاربه اوروپا شدند بهمین غرض واصول بود که بعد از جنگ محافظه اقوام کمزور کرده شود ونیز حکومت هر دولت مطابق آرای اهالی آن قائم و گذاشته شود اما حال چون نتیجه آن چندان نمایان نیست پس مایان نه تنها نسبت به جد وجهد آیرلند، مصر وهندوستان همدردی داریم بلکه برای کمك رسانی عملی برای شان، تیار هستیم. این آن وعده ایست که در وقت جنگ عظیم اعلان آن شده بود وبران تعهدنامه صاحبان مقتول امریکا بخون خود امضا ودستخط نموده بودند پس ما همه سخنان مواعیده فوق را مد نظر گرفته تمام هندوستانیان را متیقن از همدردی خود ساخته وعده میدهیم که حتی الامکان برای مطلب براری شان مدد کافی خواهیم داد

(نصرت ماخوذ از مسلم ستیندرد)

(تصرف ترکان احرار بر ولایت اطنه)

همعصر محترم اخبار (فتی العرب دمشق) از خبرهای موصوله ولایت معنونه مینویسد که برای ترکان احرار از روی معاهده فرانسه وامادولیه، ولایت اطنه رسیده است. اما بدون مزاحمت انتظامات قوانین واجراءات حکومتی احرار ترك در انجا بخوبی جاریست. خبرهائیکه نسبت به پیدائش اضطراب وناآرامی در قبضه نمودن کیلیکه در انجا پیدا شده بود بلکل بی اساس وغلط میباشد البته همینقدر شده است که بساعیسائیان از انجا رخ بدیگر سو نموده کیلیکیه را تخلیه مینمایند (روزانه پیسه اخبار)

فرنگستان

(مسائل سیاسیه مصر)

قبلاً خبر آمده بود که لارد ایلن بائی (کمشنر اعلای مصر) به لندن خواسته شده بود تا که کابینه برطانیا درباب وضعیت سیاسیه آتیه مصر تبادله خیالات بکند.

همانا نامبرده به لندن آمده بهمراه مستر لاید جارج (صدر اعظم انکلستان) ولارد کرزن (وزیر خارجیه لندن) ملاقات نموده بعد از تبادله خیالات همه شان درباب روش آتیه خود که در مصر تعقیب نموده خواهند شد، متفق الرای گشتند.

مواد قرار دادهای شان تا حال معلوم نشده است لیکن اینقدر گفته میشود که لارد ایلن بائی اختیارات کامله برای خود گرفته، عنقریب برای مباحثه نمودن با سر کردکان مصر، واپس به انجا میرود میگویند که نامبرده از مقصد سفر لندن خود مطمئن شده است ودرباب کامیابی خود یقین وامید دارد. (پاینیر)

(عبد الجبار)

در چهاپ خانه حروف دار السلطنه کابل طبع گردید

(سر محرر پاینده محمد)